

La Padrineta Roseta: Record de la solsonina Josefina Ribera Bonaplata, la Llucianeta

-Benvinguda, padrineta Roseta, estic contenta que ens tornem a trobar per fer un escrit dedicat a **una dona que va fer història: la primera dona a la qual es dedicà un carrer a la ciutat de Solsona**, llevat dels dedicats a marededeus i santes. Sí, en el Ple del **7 d'agost de 1953** s'acor-

dà nomenar **plaça de Ribera** als **solars que l'any 1949 ella havia donat a la ciutat** per tal que s'hi fes una plaça pública i, quatre mesos després, Josep Serra Forn -alcalde de Solsona- en feu retirar la runa i encarregà el projecte d'urbanització de la plaça a l'**arquitecte barcelo-**

ní Isidre Puig Boada.

-Déu meu, mosseta, sabent prou bé de qui parles, he de dir que no estic gaire conforme que a la placa de la plaça, que es construï davant mateix de casa seva del carrer de Llobera, se li posés el seu cognom i no, com s'acostuma a fer, el nom de

Anys 50

Plaça de Ribera

Solsona 1877
Barcelona 1957

Tot hom parla de pau, però ningú educa per a la pau. La pau s'educa per a la competència. I aquest és el principi de qualsevol guerra. Quan eduquem per cooperar i ser solidaris els uns amb els altres, aquell dia ensarem educats per a la pau.

Marta Miquel
25

Anys 2024, dia plujós

Anys 2024, dia assolellat

Plaça de Ribera anys 50, i 2024. Des de l'any 2024 hi comença el recorregut per la pau per carrers i places de Solsona (rètol de fusta) / Des de 2007 un monument hi commemora la declaració dels drets humans (monument al costat del rètol de fusta). (Fotomuntatge M.R.M.).

pila i el cognom. És a dir, plaça de Josefina Ribera. I posats a dir, encara hauria estat millor que s'hi haguessin escrit els dos cognoms, el del pare i el de la mare -plaça de Josefina Ribera Bonaplata-.

-Padrineta, el cognom del pare predomina al món. I cal tenir en compte que adoptar els dos cognoms, el de pare i mare, és un fet poc habitual arreu, i encara menys que prevalgui el de la mare.

-Al cap i a l'últim, doncs, mosseta, es pot dir que en això també gairebé sempre hi surt perdent la dona.

-Caram, quina gran veritat, Roseta! Mes, no ens entristim i comencem la narració que a totes dues ens fa il·lusió: **"Josefina Ribera i Bonaplata, coneguda popularment com la Llucianeta, nasqué a Solsona l'11 de gener de 1877.** El seu pare -Llucià Ribera Aguilar- (fill d'advocat i net de metge) era advocat de professió i periodista del Diari de Barcelona, i la seva mare -Dolors Bonaplata Figueres- procedia d'una família molt rica de Barcelona.

-Bona informació, Eva, però jo hi afegiré un trosset molt trist valent-me d'alguns versos del formós poema que el dia 7 d'octubre de 1956 **oferí Dolors Solé de Cortal a Josefina Ribera Bonaplata** pel fet d'haver estat nomenada padrina de la Coronació de la Mare de Déu del Claustre de Solsona. Déu meu, quin dissortat naixement tingué la pobrissona Josefina!:

**"Hi ha una plaça a Solsona que és talment un pom de flors,
flors del més preuat aroma, flors d'homenatge i d'amor.**

**En una casa pairal d'aquesta xamosa plaça,
naixia un dia llunyà, la nena de tots ansiada.**

**Mes al nou batec de vida, la mort hi estava present,
amb la seva cara lívida encruelint-se amb un ser.**

**La mare queda en el llit resignada i tota blanca;
la sang ha donat pel fill que portava en ses entranyes.**

**Ella ja mai gaudirà del pler de sentir als braços
un fill, carn teva, alenar que lliga amb tan dolços llaços.**

**La nena esclata en un plor com presa de malaurança,
i pressentís el dolor de no veure mai la mare.**

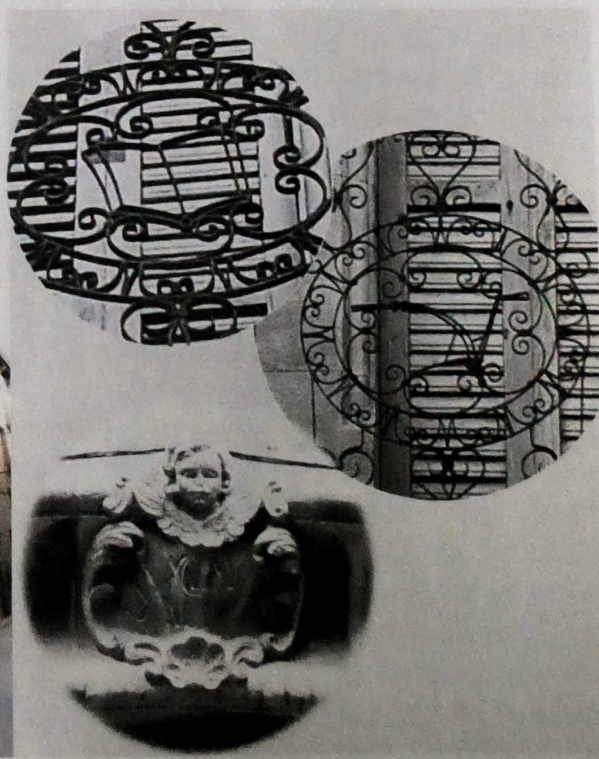
**La mare!, aquest gran tresor que a tots dona Déu al néixer
i ens acarona amb amor, i glateix per veure'ns créixer".**

-Manoi, Roseta, que trist tot just néixer **quedar òrfena de mare!**

-Déu del cel! Amb l'alegria que el seus pares ja grans i que fins aleshores no havien aconseguit tenir descendència l'esperaven, pobrissona Josefina. Ah, joveneta, en aquesta vall de llàgrimes, no hi ha rosa sense espines. **Conten que la criatureta fou batejada portant una mantellina negra de dol.**

I saps el perquè fou coneguda també amb el nom *Llucianeta*? Doncs, pel fet que el nom de bateig del seu pare era Llucià i a Solsona se'l coneixia amb el diminutiu Llucianet.

-Ah, ja hi caic! i la filla, la Josefina, l'heretà adaptat al seu gènere *-Llucianeta-*.

Casa Ribera, façana principal del carrer de Llobera, davant de la Plaça de Ribera // Medallons que mostren un llibre i una rella al balcó gran // Llinda de la porta principal amb les inicials S (Soler) R (Ribera) i l'any 1444 (en xifres romanes) esculpits en pedra. (Fotomuntatge M. R. M.).

Justa la fusta, Eva, el **padrí de bateig** d'aquella nena òrfena de mare fou el seu oncle **Dr. Celestí Ribera Aguilar** (1839-1915) persona molt rellevant. Perquè te'n puguis fer una idea, te'n comentaré que, entre altres importants càrrecs i fets: fou Canonge Mestrescola de la Catedral de Barcelona; contribuí a la recuperació de la Diòcesi de Solsona, la segona meitat del segle XIX, i a la millora de la Capella de la Mare de Déu del Claustre impulsant la construcció del nou Cambril, obra d'August Font, tot costejant-ne les quatre figures de la façana i, en morir a Barcelona, va llegar a la ciutat de Solsona una biblioteca de més de mil volums, i dues càtedres de Teologia general i Teologia dogmàtica al Seminari solsoní.

D'aquest distingit **padrí de fonts** també **en parla el poema** abans començat, i és per això que te'n recito els següents versos que ens transporten al moment del baptisme de la nounada Josefina, l'any 1877:

**"Senyor oncle l'acompanya amb el cor ple d'emoció;
Pressent que, al morir el pare, ell ocuparà el seu lloc.
La nena ja n'és cristiana i allà en el temple ha trobat
l'esguard de la dolça Mare que mai més l'ha de deixar.**

**Si n'has perdut una mare, ací la retrobaràs;
és la Verge més manyaga que el teu cor pot desitjar.**

**Des del cel la mare morta ja somriu serenament.
De prompte brilla en la fosca un raig de sol resplendent".**

-I qui se'n feu càrrec de la criança de la petita Josefina?

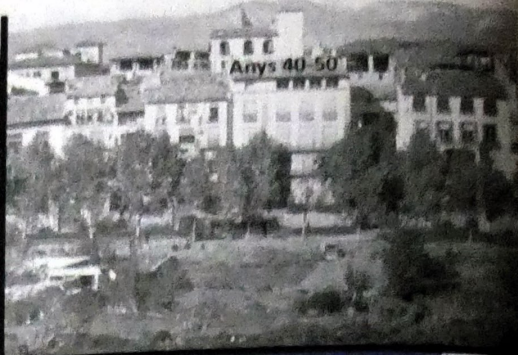
-Oi, el seu pare! Això sí, amb l'ajuda de la iaia paterna, Margarida Aguilar, fins que la Josefina tingué 8 anys puix, llavors, a la iaia Margarida li arribà l'hora de la mort.

-Que fort!, em sembla que l'encertaré de mig a mig si dic que, essent així, la Josefina degué passar anys interna en algun col·legi.

-Tant cert com s'ha dit missa avui que fou així, mosseta, fins als 18 anys estudià interna al Col·legi Sagrat Cor de Sarrià. A l'edat de 20 anys (any 1897), però, donà **paraula de casament a Lorenzo Soler Fradera**, advocat molt ric que temps després seria Jutge de Pau de Solsona i que llavors era un jove de 25 anys. Lloat sia Déu! Tingueren el sant de cara i **es pogueren fer companyia durant 52 anys. Ell donà l'ànima a Déu** l'11 de juny de 1949 i ella el 19 de

Anys cinquanta

Any 2020

Façana de la casa que dona al Vallcalent en anys diferents, s'hi pot apreciar una de les 21 torres que tenia la muralla de la ciutat de Solsona. (Fotomuntatge M. R. M.).

desembre de l'any 1957, a l'edat de 80 anys.

-I quants fills tingueren, Roseta?

-Valga'm Déu, Eva! La resposta és que **no pogueren donar vida a cap fill**. És a dir, no tingueren descendència.

Satisfeta la teva pregunta, comento que, a començaments del segle XX, Josefina Ribera Bonaplata passà llargues temporades a Barcelona tenint cura del seu oncle i padrí Dr. Celestí Ribera Aguilar (1839-1915) i, anys més tard, **ella i el seu espòs es traslladaren a viure a la capital catalana**. Però, com altres famílies benestants barcelonines, estiuejaven a Solsona. Així doncs, any rere any, el matrimoni Soler Ribera estiuejava a la casa pairal del carrer de Llobera, costum que la Josefina continuà quan ell tornà a la casa del Pare Etern.

Mare de Déu, Senyor, **quan la**

Oratori de l'interior de la casa. (Arxiu Gavín).

Llucianeta arribava a Solsona amb el seu cotxe de color negre, conduït per un xofer molt eixerit i ben vestit, tot plegat esdevenia la miroia dels veïns del carrers per on passava i, amb cara de Pasqües, es deien els uns als altres: **ja ha arribat la Llucianeta!** Oi tant! Fins i tot **al poema** dedicat a ella, que avui hem anat transcrivint, **hi ha aquests versets:**

**"Tant el seu pas ens recorda la bellesa i la bondat,
que quan ella és a Solsona, té un altre encant la ciutat."**

Oh!, i quan en temps reculats a Solsona es publicava el "Quinzenari Independent -LACETANIA- (anys 1914-1920) fins i tot s'hi feia saber

la seva arribada i se li donava la benvinguda.

-Padrineta, has parlat de la senyorial casa del carrer de Llobera 15, propietat de Josefina Ribera Bonaplata, i m'abellix dir-ne el següent:

La **casa Ribera**, coneguda com **ca la Llucianeta** i al present protegida com a Bé Cultural d'Interès Local, és un **magnífic edifici amb dues façanes, carrer de Llobera i Avinguda Mare de Déu del Claustre (Vall Calent)**, que data del **1890**. Als anys 30 del segle XX, començà la seva **restauració sota la direcció de l'arquitecte Isidre Puig Boada** (familiar de la Josefina Ribera Bonaplata, que va fer altres obres importants per la ciutat de Solsona).

Mes, la restauració fou interrompuda durant la Guerra Civil i no s'acabà fins a l'any 1944. Any esculpit en un relleu de l'arc rebaixat de la porta principal de la façana davantera de pedra tallada, on no s'entreveu cap rastre de les construccions anteriors (carrer de Llobera).

A la primera planta d'aquesta senyorial casa hi ha la sala de convidats, en un extrem de la qual una porta dona entrada a **l'oratori o capella**, que es va acabar de construir l'any 1956.

-Alça!, l'any de la Coronació de la Mare de Déu del Claustre, de la qual Josefina Ribera Bonaplata fou padrina junt amb Joaquim de Barnola i Bassols.

-Oi tant que sí, padrineta!, però d'aquell esdeveniment tan important ja en parlarem una altra ocasió. Hi ha més dies que llonganisses i ara encara toca parlar d'aquesta antiga i bonica casa. Per tant, reprenc el tema i, tornant a la **façana principal (car-**

rer de Llobera), comento que a la primera planta hi ha dos bonics **balcons de ferro forjat**. Al més gran hi ha **dos grans medallons** que permeten veure-hi representats **un llibre i una rella**.

Pel costat del Vall Calent, la **façana posterior** de la casa també és bonica i hi destaca **una de les vint-i-una torres que tenia la muralla de la ciutat de Solsona construïda a partir de 1303**. La coberta d'aquesta torre està adornada amb una gran i escaient balconada en punt rodó.

I ja per acabar aquest seguit de detalls de la casa familiar Ribera Soler comento que passant pel Vall Calent es pot apreciar que hi ha un jardí amb alguns arbres.

-Renoï, quin gran i acollidor casal! Quin gran espai de vida i convivència! Llàstima que al present poques vegades algú el gaudeixi.

-Sí, padrineta, però custodia la història que hi teixí **Josefina Ribera Bonaplata**, la nostra protagonista d'avui, a la qual **l'any 1953 l'Ajuntament de Solsona dedicà**, entre altres, aquestes paraules en prendre l'acord de **nomenar-la Filla Predilecta de la Ciutat i dedicar-li la plaça que gràcies a ella Solsona havia guanyat: "Nombrar HIJA PREDILECTA de Solsona a la insigne compatriota Doña JOSEFINA RIBERA BONAPLATA Vda. de SOLER**, por sus relevantes muestras de cariño hacia nuestra ciudad, con motivo de sus **desinteresadas donaciones al**

Any 1953, Josefina Ribera Bonaplata rebent de mans de Josep Serra Forn, alcalde de Solsona, el "Título de Hija predilecta de la ciudad de Solsona". (Fotomuntatge M. R. M.).

municipio. Dedicar a Doña JOSEFINA RIBERA BONAPLATA la plaza pública formada por los solares donados al municipio por dicha dama en la calle de Llobera.

-I nosaltres, Eva, podríem tancar l'escrit d'avui dedicant-li uns **versos del poema "El carrer de Llobera", escrit per Mn. Rafael Escuder Pinyol**, que parlen de la **petita i bonica plaça** que la recorda:

**"(...) I enfront tens el carrer ja de Llobera
amb la plaçola adjunta de Ribera.
(Si t'abellen les miniatures,
entera endús-te-la amb els seus jardins,
que amb bona voluntat, si prou l'apures,
ella i ells et cabran de la mà dins.)"**

*Montserrat Riu Mas
Hivern 2024-2025*